

Крижановська Марія Євгенівна

Педагогічний стаж: 18 років.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Освіта: Волинський державний університет імені Лесі Українки, 2003 рік.

Педагогічна ідея:

**«Розвиток пізнавальних і творчих здібностей учнів й учениць
під час вивчення правознавства шляхом впровадження
інтерактивних та інформаційних технологій»**

*Ми виховуємо учня не як носія знань, а як людину,
яка має жити в суспільстві і приносити йому користь.
Василь Сухомлинський*

Головним завданням сучасної освіти є виховання особистості, здатної творчо засвоювати знання й використовувати їх на практиці. Саме такій меті слугують інтерактивні та інформаційні технології, що спрямовують процес навчання не лише на засвоєння досвіду, а й на розвиток в учнів й учениць умінь створювати нові ефективні зразки й моделі особистісної діяльності.

Звісно, вчитель/вчителька має володіти глибокими знаннями з предмету, який викладає у школі. Але в сучасних умовах цього недостатньо: нині важливо навчити школярів здобувати знання та сприяти активній участі в освітньому процесі. Знання права – важливі, але важливішими є навички діяти згідно з нормами права в конкретних життєвих ситуаціях, демонструвати правову компетентність і непримиренність до протиправної поведінки. Цих якостей учні й учениці набувають засобами інтерактивних технологій через розв'язання юридичних задач, моделювання ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, через аналіз і практичне застосування нормативно-правових актів.

У своїй педагогічній діяльності спираюсь на досвід учителів-практиків: Євгена Редька, Віктора Машіки, Олександра Наровлянського, Святослава Ратушняка. Теоретичною основою є праці Олени Пометун, Валентини Курилів.

При викладанні правознавства залучаю школярів до індивідуальної, парної і групової форм організації навчальної діяльності. Для оцінювання розробила картки для оцінки роботи в групі та картки самооцінювання.

Наведу приклади застосування інтерактивних та інформаційних технологій на різних етапах уроку.

Для перевірки домашнього завдання використовую такі технології й прийоми:

- повторення за допомогою «живого ланцюжка» (учень / учениця називає факт чи поняття, яке запам'ятав / запам'ятала з попереднього уроку);
- гру «правда чи ні» (на парті лежать дві картки: зелена і червона; якщо учень чи учениця згодні із твердженням, яке читає вчитель / вчителька, піднімають зелену картку, якщо ж вважають твердження неправильним – червону);
- прийом «лови помилку» (учні й учениці у парах / групах працюють з твердженнями, де є помилки, та виправляють їх);
- онлайн сервіси Learning Apps, Kahoot (за їх допомогою проводжу вікторину, тестування, а посилання на ці ресурси генерую в QR-код) .

Для мотивації вивчення теми застосовую:

- «мозковий штурм» (для стимулювання ідей усіх учнів стосовно певної теми протягом обмеженого періоду часу та без оціночних коментарів і суджень);
- онлайн платформи WordArt та Mentimeter.

На етапі сприйняття та усвідомлення навчального матеріалу використовую:

- виготовлення й заповнення пантбуку / пейнтбуку (мальованої книжечки), лепорелло (книжки-гармошки) (учні / учениці записують на такій книжечці тему уроку, основні поняття, статті НПА, ілюструють їх малюнками);
- «метод гамбургера» (малюємо гамбургер: верхня булочка – твердження; начинка – аргументи, факти, докази для доведення твердження; нижня булочка – висновок);
- прийом «фішбоун» (діти схематично малюють рибку, на голові записують проблемне запитання, на верхніх кістках – причини виникнення проблеми, на нижніх – факти, які підтверджують причини, на хвості записують відповідь на проблемне запитання, висновки);
- «правову рекламу» (створення плакатів, колажів, розігрування міні сценок, що закликають дотримуватися правових норм, поважати права людини, пропагують демократичні цінності й рекламують певні юридичні професії);
- «ситуативне моделювання» (моделювання життєвих ситуацій та розігрування їх за ролями, наприклад: участь у виборах, судове слухання, спілкування з незнайомими людьми в соцмережах чи на вулиці тощо);
- заповнення «дискусійної павутини» (учні й учениці заповнюють картки із дискусійним питанням, куди записують у дві колонки декілька аргументів «за» і «проти» щодо питання; в кінці роблять обґрунтований висновок);
- елементи дебатів (з використанням Всесвітнього формату шкільних дебатів, поділу на 2 команди – команду Ствердження й команду Заперечення – та ведення між ними аргументованої дискусії щодо проблемного питання).

Для систематизації і закріплення вивченого на уроці матеріалу застосовую:

- «правову пантоміму» (пара учнів чи група повинні передати певне юридичне поняття за допомогою жестів, міміки та рухів);
- ребуси та кросворди (для їх створення використовую Генератор ребусів та платформу Cross);
- «правове лото» (учні й учениці працюють в парах; кожна пара отримує набір карток; до прикладу, частина карток з видами правопорушень, а інша частина – з юридичними ситуаціями, потрібно правильно поєднати картки та пояснити свій вибір);

- інтерактивну таблицю/схему (вчитель / вчителька креслить таблицю/схему на дошці, пропонує певні критерії для порівняння, а кожен учень / учениця за допомогою стікера заповнює таблицю/схему);
- діаграму Венна (учні й учениці визначають спільні та відмінні риси правових явищ).

Педагогу, щоб навчити інших, потрібно постійно вчитися самому. Щоб бути цікавою своїм вихованцям, намагаюся йти в ногу з часом. В цьому сприяють онлайн курси і вебінари. В умовах дистанційного навчання використовую інтерактивну платформу Classroom.

Ми живемо у цифрову епоху, тому вбачаю своє завдання у вмілому застосуванні цифрових навичок підлітків в освітньому процесі. З цією метою, у 2021 році взяла участь у мінігранті «Ініціативи для підвищення уваги до прав людини» за проєктом «SIMSchool – Teaching Human Rights with Simulation Games» й за допомогою ініціативної групи учнів 9-10-х класів створила чат-бот «Мої права» у месенджері Telegram, що у доступній формі розповідає зміст Конвенції ООН про права дитини. Вважаю таку ініціативу дієвою, адже до чат-боту приєдналися і є активними користувачами понад 300 школярів (посилання на чат-бот згенерувала у QR-код). Цьогоріч спільно з Ганною Хлібовською та Оксаною Наумчук написали підручник для 5-х класів «Вступ до історії України та громадянської освіти».

Відповідно до Закону України «Про освіту» однією із складових освітньої мети є «виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству». Для мене цей компонент особливо важливий. Тому стало традицією залучення вихованців до проведення флешмобу до Дня Гідності, участь у Всеукраїнських акціях «День безпечного Інтернету», «16 днів проти насильства», Всесвітньому дні поширення інформації про аутизм.

Навчальний предмет «Основи правознавства» школярі вивчають лише у 9 класі. Але сформувати правову культуру за один рік неможливо. Результативною є співпраця з учнівською радою – органом учнівського самоврядування у школі. Спільно здійснюємо просвітницьку діяльність серед учнів початкової й середньої школи: проводимо вікторини, бесіди, конкурси на правову тематику. Формуючи стійкий пізнавальний інтерес до предмета, залучаю учнів й учениць старших класів до участі в міських, обласних та всеукраїнських конкурсах з правознавства. Щороку команда школи бере участь і перемагає в олімпіаді з правознавства, турнірі юних правознавців, обласному конкурсі «Ерудити правознавства».

На мою думку, використання інтерактивних та інформаційних технологій на уроках правознавства створило комфортне середовище для навчання, полегшило засвоєння навчального матеріалу, сприяло формуванню інформаційної культури, застосуванню на практиці інформаційних технологій, розвитку творчого потенціалу, активізувало громадянську позицію школярів.

Відеореюме: <https://youtu.be/zCRblMlO89I>